

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Szarvas, Melinda

Title: Let's kifli : Kovács Eszter, Let's kifli, Atheneum Kiadó, Budapest, 2015

Year: 2015

Version:

Please cite the original version:

Szarvas, M. (2015). Let's kifli : Kovács Eszter, Let's kifli, Atheneum Kiadó, Budapest, 2015. Séd, 2015(Summer), 36-37. http://sziveriintezet.mftk.uni-pannon.hu/wp-content/uploads/2015/07/Sed-Folyoirat-2015_02_OK_WEB.pdf

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Szarvas Melinda

„... ezt lehet rosszul is meg jól is csinálni...”
(Kovács Eszter, *Let's kifli*, Atheneum Kiadó, Budapest, 2015.)

„Kivándorlás. Anglia.” Az Atheneum Kiadó honlapján és még sok más többek között Kovács Eszter könyvét is ajánló internetes oldalon ez a két szó szerepel a kötet cím mellett. Aligha azért, mert ennyivel össze lehetne foglalni a *Let's kifli* tartalmát. A két szó sokkal inkább az Atheneum Kiadó „Magyarok külföldön” sorozatára utalhat, melynek nyitódarabja Kovács Eszter első, bemutatkozó kötete.

Szabó Tibor Benjámint a kiadó egyik szerkesztője a következőket fogalmazta meg: „a veszprémi Sport kocsmában találkoztunk először [...], Eszter akkor már évek óta Londonban élt. [...] [É]n kértem fel Esztert egy éve, és akkor már egész sorozatban gondolkodtam... London, New York, Berlin, mindig más szerzővel. Fiatalok, egzisztenciális kényszerből vagy előrelépési reményekkel külföldre költöznek, munkát vállalnak, és az új kulturális környezetben rendezik be az életüket.” (<http://kiadok.lira.hu/kiado/atheneum/index.php?action=hir&id=1709>) Ugyanakkor azzal számolni kell, hogy nem feltétlenül írók távoznak külföldre. Arra persze, hogy a kötetek megszülethetnek így is, biztos lehet számítani, ahogy az emigráns író Ferdinandy György fogalmazott: „minden talajtalanság, tehát minden emigráció [...] a grafómánia [...] melegágya.” (Ferdinandy György, *Szomorú szigetek*, Budapest, Pesti Szalon Kiadó, 1992, 84.) Ha a felkért szerző léthelyzete a fontos, amelyben a sorozat darabjai íródnak, és amely várhatóan (és jelen esetben láthatóan) a tematikát is befolyásolja, akkor ehhez egy olyan szépirodalmi formát lenne fontos megtalálni, amely nem próbál elhitetni magáról amúgy is nehezen mímélhető írói kvalitásokat, viszont nyíltan vállalja saját amatőrizmusát. Szabó Tibor Benjámint idézett mondatai alapján felmerül az a kérdés is, hogy a *Let's kifli* nem tervezett, csupán elvállalt kötete lenne a veszprémi bölcsész karon végzett szerzőjének?

Az idézett sorozatszerkesztői elképzelés alapján az is világosnak tűnik, hogy ezek a kötetek szükségszerűen önéletrajzi jellegűek lesznek. Nincs ez másképp Kovács Eszter esetében sem, aki valóban hosszú évek óta Angliában él, ahogy könyve névtelen főhőse is. London az egyik legnépszerűbb célpontja a Magyarországot elhagyó fiataloknak. A kiadói ajánló szerint is a *Let's kifli* „egy kivándorlás ismerős, mégis líraian egyedi története egy lányról. [...] Izgalmas élménykalauz mindenkinek, aki menni, vagy éppen maradni szeretne.” Némileg túlzó ígéretek ezek: Kovács Eszter könyve izgalmasnak semmilyen szempontból nem tekinthető, és líraisága is csak helyenként, alig egy-egy bekezdésében sejlik föl, ami azonban sajnálatos, mivel ezek a bekezdések a kötet jobb részei. Még akkor is, ha ezek is hol klisészerűségük miatt (mint például itt: „Az úton vörössárgán röpködtek a tréfás falevelek.” - 135., milyen is egy tréfás falevél?), hol pedig stílustörésük miatt tökéletlenek. Utóbbira a következő mondatot idézném példaként: „Erősen sugárzott a júliusi nap, a nyár visszatükröződött a fűszálakról és a falevelekről, az idillt csak a környék ipari berendezése rombolta kicsit.” (41-42.) A természeti leírást irodalmi értelemben is némileg szétromboló „ipari” jelző egészen biztosan megragad az olvasó emlékezetében, így mikor a kötet egy későbbi pontján szintén felbukkan („A berendezés félig ipari jellegű volt” – 97.), már felmerül a gyanú, hogy az olvasónak íróilag nem jól megoldott szöveghelyekkel van dolga. A *Let's kifli* formája szépirodalmi törekvésre utal: leginkább novelláskötetnek tekinthető (a külön címmel ellátott részek közti tartalmi összefüggés halvány), ugyanakkor maga a szöveg lépten-nyomon arról árulkodik, hogy nem szépirodalmi író írta: vagyis pusztán a terjedelmük okán, a műfajjal szembeni tisztesség miatt is, ezek az írások nem nevezhetők novelláknak. Kovács Eszter kötete mintha azt mutatná, az Atheneum Kiadó tervezett sorozata még nem találta meg a saját maga irodalmi formáját.

A *Let's kifli* tartalmaz olyan megfogalmazásokat is, melyek nem szolgálhatják sem az élőbeszédszerűséget és/de a laza, könnyed megszólalási formát sem. Ez nem jelenti azt, hogy beszélgetés során az ember ne hallana ilyen töltelék félmondatokat, ugyanakkor ezek élő beszélgetésben is zavaróak tudnak lenni, főként bizonyos mennyiség után. Az olyan szavak és kifejezések túl gyakori megjelenésére gondolok, mint például az *ilyen*, vagy a *meg minden*. Utóbbira példa: „Azóta virágcserepekben termeszt a ruhásszekrényben, infralámpával, meg minden.” (46.) Vagy bő tíz oldallal később: „meg közvetlen is, meg lehetett közelíteni, beszélgetni vele egy kicsit, még fényképhez is pózolt. Morcos nagydarab testőrök sem vették körbe, pedig tényleg nagyon híres volt, befutott Amerikában is, meg minden” (62.) Ez számomra ugyancsak a kiadói-szerkesztői szándék bizonytalanságát tükrözi: vagy egy vállaltan személyes hangú, vállaltan nem író személy által jegyzett szöveget kellett volna kérni és kiadni, vagy pedig, ha a szépirodalmi kötetet megjelentető szándék az erősebb, akkor ezeket a pongyola részeket szigorúbb szerkesztői munkával kellett volna korrigálni. A két eshetőség között a *Let's kifli* nem talált középutat.

Maga az alapanyag, amelyből a kiadó Kovács Eszter kötetét megjelentette, jó, s egy másik formában, más szerkesztői koncepcióval vélhetően jobban is működne. Az például kimondottan szimpatikus, hogy a szerző nem fogalmaz meg semmilyen a kivándorlással kapcsolatos klisé, nem borong a múlttal való szakításon, a honvágy elviselhetőségén (és/vagy elviselhetetlenségén). Még ha el is hangzik, hogy „visszamenni senki nem akart. Csak ő. Neki nem ez az otthona, nem itt vannak a gyökerei, Anglia sosem lesz az ő földje.” (53.), a gyökértelenség ugyancsak nem témája a rövid, sokkal inkább az élet apró és hétköznapi eseményeiről szóló szövegeknek. Kovács Eszter hőse miután maga mögött hagyta Magyarországon „a félbehagyott egyetemet, az igazságtalan munkahelyet, a mozdulatlan bánatot, a lassan emésztő szerelmet, az egész nehéz életet” (10.), most Londonban jár bulizni, meg persze dolgozni, barátkozik, szerelmes lesz (szakítás után ismét, ezúttal már valaki másba). Az előrefele kevésbé mutató szövegek mintha azt sugallnák: a hely változott csupán, a helyzet nem. A lány él. Külföldön.